

بودجه ۸۸ و مسؤلیت وزارت نفت؛

تمرین مشق ۳۰ ساله

معادل ۵۰۰ میلیون دلار از این مبلغ صرف گازرسانی به شهرها و روستاها می‌شود. ۶ وزارت نفت از طریق شرکت‌های دولتی تابعه ذی‌ربط مکلف است ارزش گاز خام تولیدی از میدان‌های نفتی و گازی ایران و میادین مشترک توسط آن شرکت و شرکت‌های تابعه و وابسته به آن و پیمانکاران طرف قرارداد را پس از وضع و کسر معادل ۱۱ درصد از ارزش گاز خام تولیدی به عنوان سهم آن شرکت، معادل ۶۴ درصد ارزش گاز خام را به حساب بستانکار دولت (خزانه‌داری کل کشور) منظور و به شرح مقررات تعیین شده با دولت (خزانه‌داری کل کشور) تسویه حساب کند. وزارت نفت از طریق شرکت‌های دولتی تابعه ذی‌ربط، گاز طبیعی مورد نیاز خود را بر مبنای ۷۵ درصد از وزارت نفت از طریق شرکت‌های دولتی تابعه ذی‌ربط خریداری می‌کند و گازهای سوزانده شده و گاز تزریقی به چاه‌های نفت از این جزی مستثنی هستند.

۷. مابه‌التفاوت قیمت آزاد (قیمت فرآورده‌های نفتی صادراتی یا وارداتی در منطقه خلیج فارس برحسب مورد به‌علاوه هزینه‌های انتقال، توزیع، فروش، مالیات و عوارض تکلیفی برای هر حامل) پنج فرآورده اصلی نفتی تولید داخلی و سهم شرکت از قیمت فروش آنها در داخل کشور در دفاتر شرکت‌های پالایش نفت به حساب بدهکار شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران ثبت و از آن طریق در بدهکار حساب دولت (خزانه‌داری کل) ثبت می‌شود. معادل این رقم در خزانه‌داری کل به حساب بستانکار شرکت ثبت شده و معادل آن به صورت گواهی اعتباری (اوراق بهاداری که توسط خزانه‌داری کل کشور در ازای حساب بدهکار وزارت نفت از طریق شرکت‌های دولتی تابعه ذی‌ربط و در تعهد آن شرکت صادر شده و صرفاً در معاملات شرکت‌های موضوع این بند یا یکدیگر و با خزانه‌داری کل کشور، دارای ارزش خواهد بود) به شرکت داده می‌شود. چگونگی تسویه حساب فی‌مابین خزانه‌داری کل کشور از طریق گواهی‌های اعتبار صادره یاد شده با وزارت نفت از طریق شرکت‌های دولتی تابعه ذی‌ربط و شرکت‌های ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران و بدون گردش ریالی آن در دفاتر خزانه‌داری کل کشور به موجب دستورالعملی خواهد بود که مشترکاً توسط وزارت نفت، وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تهیه و ابلاغ می‌شود. عملکرد مالی این جزی به صورت مستقل پس از تأیید سازمان حسابرسی و تصویب کارگروهی متشکل از وزیران امور اقتصادی و دارایی و نفت و رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور یا نمایندگان تام‌الاختیار آنان قطعی و قابل تسویه خواهد بود.

۸. در راستای اجرای بودجه عملیاتی، وزارت نفت از طریق شرکت‌های دولتی تابعه ذی‌ربط موظف است موافقتنامه طرح‌های سرمایه‌ای از محل سهم خود را از درصدهای پیش‌گفته و سایر منابع با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مبادله و گزارش عملکرد تولید نفت و گاز را به تفکیک هر میدان در مقاطع سه ماهه به سازمان مذکور ارائه کند. چنانچه مبلغ مالیات عملکرد وزارت نفت از طریق شرکت‌های دولتی تابعه ذی‌ربط در سال ۱۳۸۸ طبق مقررات قانون مالیات‌های مستقیم و اصلاحیه‌های آن و قوانین مربوط، بیشتر از مبلغ منظور شده جدول شماره (۶) قانون بودجه ۸۸ باشد، مبلغ مازاد قابل وصول خواهد بود.

رابطه مالی دولت با وزارت نفت همچنان بر مدار گذشته می‌چرخد و باردیگر مجلس دولت و وزارت نفت را ملزم کرد تا در قالب قانون بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور، تا مشق ۳۰ ساله را یک بار دیگر بنویسد. با این حساب حساب همان حساب است و داستان همان داستان. درآمدهای نفتی به خزانه واریز شود و اساسنامه اساسنامه‌های شرکت ملی نفت ایران، شرکت ملی گاز ایران و شرکت ملی صنایع پتروشیمی را تا پایان خرداد ماه ۱۳۸۸ با توجه به قانون نفت مصوب ۱۳۶۶ به مجلس شورای اسلامی تقدیم کند. آیا این مهم انجام خواهد شد؟ سال گذشته هر چند وکلای مجلس بر سر ارائه اساسنامه شرکت‌های یادشده اصرار نکردند و دولت هم به خود زحمتی نداد اما اختلاف بر سر واریز نشدن بیش از یک میلیارد دلار از پول نفت به خزانه بین دولت و مجلس بالا گرفت. راهی که وزارت نفت در سال ۸۸ باید برود را در کدو کاو بودجه‌ای «گستره انرژی» بخوانید:

۱. به منظور تنظیم رابطه دولت و وزارت نفت از طریق شرکت‌های دولتی تابعه ذی‌ربط و اعمال حق مالکیت دولت بر منابع نفت و گاز کشور، به دولت اجازه داده می‌شود (با رعایت اصل مالکیت منابع نفتی و وزارت نفت از طریق شرکت‌های گازی ایران) برای سال ۱۳۸۸ نسبت به عقد قرارداد بین وزارت نفت و براساس مقررات تعیین شده اقدام کند.

۲. وزارت نفت از طریق شرکت‌های دولتی تابعه ذی‌ربط مکلف است ارزش نفت خام تولیدی از کلیه میدان‌های نفتی ایران توسط آن شرکت و شرکت‌های تابعه و وابسته به آن و نیز نفت خام تولیدی ناشی از عملیات نفتی پیمانکاران طرف قرارداد را پس از وضع و کسر معادل شش درصد از ارزش نفت خام تولیدی به عنوان سهم آن شرکت، معادل ۹۴ درصد (بقیه ارزش نفت خام) را به حساب بستانکار دولت (خزانه‌داری کل کشور) منظور و به شرح مقررات این بند با دولت (خزانه‌داری کل کشور) تسویه حساب کند.

۳. معادل ۱۳ درصد از ارزش نفت خام تولیدی که به حساب بستانکار دولت منظور می‌شود به ترتیب معادل ۵ درصد و ۸ درصد به عنوان مالیات عملکرد سال ۱۳۸۸ و سود سهام علی‌الحساب دولت بابت عملکرد سال یاد شده، قابل احتساب و ثبت در دفاتر وزارت نفت از طریق شرکت‌های دولتی تابعه ذی‌ربط به حساب‌های مربوط می‌باشد.

۴. در مورد نفت خام تولیدی از میادین مشترک با کشورهای همسایه و میادین دریایی، ۵ واحد درصد از سهم قابل پرداخت به دولت کسر شده و برای جبران هزینه‌های تولید به سهم وزارت نفت از طریق شرکت‌های دولتی تابعه ذی‌ربط اضافه می‌شود. قیمت نفت خام برای نفت صادراتی از مبادی اولیه قیمت معاملاتی یک بشکه نفت خام در هر محموله و برای نفت خام تحویلی به پالایشگاه داخلی نیز برابر با ۹۴ درصد متوسط بهای محموله‌های صادراتی از مبادی اولیه در هر ماه شمسی است.

۵. سه درصد ارزش نفت خام تولیدی (جزئی از ۹۴ درصد سهم دولت) در جهت تجهیز منابع سرمایه‌ای طرح‌های استخراج و تولید نفت و گاز پارس جنوبی در اختیار وزارت نفت از طریق شرکت‌های دولتی تابعه ذی‌ربط قرار می‌گیرد. اعتبار مزبور جداگانه در بخش منابع و مصارف وزارت نفت از طریق شرکت‌های دولتی تابعه ذی‌ربط منظور می‌شود.

۹. وزارت نفت از طریق شرکت‌های دولتی تابعه ذی‌ربط مکلف است ۱۰۰ درصد وجوه حاصل از صادرات نفت خام را به ترتیب مورد عمل در سال ۱۳۸۳ به عنوان علی‌الحساب پرداخت‌ها، به طور مستقیم از طریق بانک مرکزی به حساب‌های مربوط در خزانه‌داری کل کشور واریز و در مقاطع سه‌ماهه، خزانه‌داری کل کشور مبادرت به تسویه حساب با وزارت نفت از طریق شرکت‌های دولتی تابعه ذی‌ربط کند. بانک مرکزی موظف است به منظور تحقق منابع عمومی تعیین شده در این قانون، براساس اعلام وزارت امور اقتصادی و دارایی (خزانه‌داری کل کشور) درصدهای مذکور را تا سقف ارقام مصوب یاد شده از محل ارز حاصل از صادرات نفت خام تعهد و به نرخ روز ارز به فروش رسانده و به حساب درآمدهای مربوطه که توسط خزانه‌داری کل کشور اعلام می‌شود، واریز کند. اضافه دریافتی دولت (خزانه‌داری کل کشور) از وزارت نفت از طریق شرکت‌های دولتی تابعه ذی‌ربط از محل موجودی حساب ذخیره ارزی دولت قابل برداشت و تسویه است.

۱۰. وزارت نفت مکلف است از طریق شرکت‌های دولتی ذی‌ربط معادل شش هزار و ۴۶۰ میلیارد ریال از منابع حاصل از صادرات فرآورده‌های نفتی و میعانات گازی را به منظور تأمین اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای به‌ویژه آب‌های مرزی و آب آشامیدنی روستاها به درآمد عمومی واریز کند.

۱۱. تمامی سود خالص (سود ویژه) وزارت نفت از طریق شرکت‌های دولتی تابعه ذی‌ربط پس از کسر پرداخت‌های مذکور به منظور تأمین منابع لازم برای انجام هزینه‌های سرمایه‌ای شرکت یاد شده قابل اختصاص و پس از قطعی شدن مبالغ مربوط با تصویب مجمع عمومی آن شرکت و مراجع قانونی ذی‌ربط حسب مورد به حساب‌های اندوخته قانونی و افزایش سرمایه دولت در آن شرکت منظور می‌شود. چنانچه درآمدهای حاصل از صادرات مایعات و میعانات گازی و درآمد حاصل از نفت خام صادراتی (سهیم شرکت) طی سال ۱۳۸۸ بیشتر از مبالغ محاسبه شده در جداول این قانون باشد، مازاد درآمدهای یاد شده پس از کسر بازپرداخت تعهدات بیع متقابل و وضع کسورات قانونی شامل مالیات و ۴۰ درصد سهم دولت از سود تنها می‌تواند در طرح‌های سرمایه‌گذاری بالادستی نفت و گاز هزینه شود.

۱۲. در سال ۱۳۸۸ هزینه‌های صدور نفت خام با هزینه بیمه و حمل و بازپرداخت تعهدات سرمایه‌ای وزارت نفت از طریق شرکت‌های دولتی تابعه ذی‌ربط از جمله طرح‌های بیع متقابل که به موجب قوانین مربوط، قبل و بعد از اجرای این قانون ایجاد شده و یا می‌شود به عهده شرکت یاد شده خواهد بود.

۱۳. وزارت نفت به نمایندگی از طرف دولت با «وزارت نفت از طریق شرکت‌های دولتی تابعه ذی‌ربط» در چهارچوب مفاد تعیین شده در قانون بودجه ۸۸ برای عملیات بالادستی نفت و گاز اقدام به عقد قرارداد خواهد نمود. این قرارداد باید به تصویب هیأت وزیران برسد. همچنین دستورالعمل‌های حسابداری لازم، به نحوی که آثار تولید و فروش نفت خام، گاز خام طبیعی و حامل‌های انرژی حسب مورد در دفاتر قانونی و حساب سود و زیان وزارت نفت از طریق شرکت‌های دولتی تابعه ذی‌ربط و شرکت‌های ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران انعکاس داشته باشد، با پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، نفت و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تنظیم و ابلاغ می‌شود. وزارت نفت از طریق شرکت‌های دولتی تابعه ذی‌ربط و شرکت‌های ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران مکلفند گزارش عملکرد ماهانه را به کمیسیون‌های اقتصادی، انرژی و برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی ارسال کنند.

۱۴. وزارت نفت از طریق شرکت‌های دولتی تابعه مکلف است در راستای ماده

(۳۹) قانون محاسبات عمومی کشور درآمدهای ریالی و ارزی شرکت‌های یاد شده را به حساب‌های تمرکز وجوه ارزی و ریالی خود که از طریق خزانه‌داری کل کشور به نام آنها نزد بانک مرکزی افتتاح می‌شود، واریز کند، تا طبق بودجه مصوب شرکت‌های مذکور و با درخواست ذی‌حساب آنها از خزانه به حساب‌های پرداخت ریالی و ارزی شرکت‌های یاد شده که توسط خزانه‌داری کل افتتاح می‌شود واریز شود. درآمدهای ارزی حاصل از صادرات بیع متقابل و هرگونه معاملات پایاپای شرکت‌های یاد شده از حکم مزبور مستثنی بوده و باید در پایان هر ماه عملکرد مبادلات یاد شده را با تعیین مبلغ ریالی به خزانه‌داری کل و دیوان محاسبات کشور برای درج در حساب‌های مربوط اعلام کنند. دستورالعمل اجرایی به طور مشترک توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی و وزارت نفت تهیه خواهد شد.

۱۵. در سال ۱۳۸۸ کلیه قوانین و مقررات خاص و عام مغایر با مقررات تعیین شده در قانون بودجه ۸۸ از جمله تبصره (۳۸) دائمی قانون بودجه سال ۱۳۵۸ ملغی‌الآثر است و روابط مالی و حقوقی فی‌مابین دولت (وزارتخانه و مؤسسات دولتی) و وزارت نفت از طریق شرکت‌های دولتی تابعه ذی‌ربط در مورد دریافت سود سهام و انواع مالیات‌ها و عوارض صرفاً طبق احکام تعیین شده و همچنین احکام مربوط به مالیات‌های مقرر در این قانون، قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۶۶ و اصلاحیه‌های بعدی آن و قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۳۸۷ خواهد بود. آئین‌نامه اجرایی و کار تسویه حساب مقداری، ریالی و ارزی بین خزانه‌داری کل کشور و وزارت نفت از طریق شرکت‌های دولتی تابعه ذی‌ربط و شرکت‌های ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های نفت و امور اقتصادی و دارایی، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و بانک مرکزی به تصویب هیأت وزیران می‌رسد. پرداخت هرگونه وام و کمک شرکت‌های تابعه وزارت نفت به اشخاص حقیقی و حقوقی صرفاً با رعایت قانون اصلاح ماده (۵) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت با رعایت قانون و مقررات حاکم بر این شرکت‌ها از جمله قانون نفت مصوب سال ۱۳۶۶ امکان‌پذیر است. وزارت نفت مکلف است از محل شرکت‌های تابعه مبلغ ۷۰۰ میلیارد ریال از منابع داخلی خود را جهت گازسانی به روستاهای پرجمعیت اختصاص دهد.

۱۶. دولت مکلف است اساسنامه‌های شرکت ملی نفت ایران، شرکت ملی گاز ایران و شرکت ملی صنایع پتروشیمی را تا پایان خرداد ماه ۱۳۸۸ با توجه به قانون نفت مصوب ۱۳۶۶ به مجلس شورای اسلامی تقدیم کند. تا پایان سال ۱۳۸۸، امور نفت، گاز و پتروشیمی طبق مقررات حاکم موجود و این قانون اداره خواهد شد.

۱۷. به وزارت نفت از طریق شرکت‌های تابعه ذی‌ربط اجازه داده می‌شود از محل منابع داخلی خود، در درآمدهای ناشی از تولید زودهنگام میادین تا سقف یک هزار میلیارد ریال برای توسعه همان میادین تأمین کند.

۱۸. به شرکت‌های صنایع پتروشیمی اجازه داده می‌شود در راستای تأمین منابع ارزی مورد نیاز طرح‌های سرمایه‌گذاری در دست اجرای خود پس از تأیید بانک مرکزی اقدام به انتشار مبلغ یک میلیارد دلار اوراق مشارکت ارزی کند. تضمین اصل و سود این اوراق با شرکت مذکور خواهد بود.

۱۹. دولت مکلف است در اجرای وظیفه مذکور در ماده (۱) قانون توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت مصوب ۱۳۸۶ و با سهمیه‌بندی بنزین داخلی به قیمت سال ۱۳۸۷ و فروش مازاد بر آن به قیمت تمام شده و عرضه نفت گاز صرفاً با کارت هوشمند سوخت به قیمت سال ۱۳۸۷، به گونه‌ای اقدام کند که نیازی به پرداخت بارانه برای واردات بنزین نباشد. استفاده از هر محل و منابع بودجه کل کشور برای پرداخت بارانه واردات بنزین به هر صورت ممنوع است.